

"Şu kâinatın Hâlıkı, şu kesret tabakatında nur-u vahdetini ve tecellî-i ehadiyetini göstermek için, kesret tabakatının müntehâsından tâ mebde-i vahdete bir hayt-ı ittisal suretinde bir Miracla..." İzah eder misiniz?

Kesret çokluk, vahdet ise birlik demektir. Cenâb-ı Hak kesrete bir vahdet vermekle birliğini gösterir. Önce basit bir örnek verelim. Beş parmak kesrettir, bunlar bir ele takılmakla vahdet meydana gelir, yani beş parmak bir tek şey olur, artık ondan bir el diye söz edilir. Parmaklar elde vahdete erdiklerinden onları ayrı sanilere isnat etmek mümkün olmaz. El kimin sanatı ise her parmak da yine onun eseridir. Karıncadan kaplana, balıktan insana kadar bütün canlılar kesreti ifade ederler, onların tamamı canlı olmakta birleşirler. Bir böceğe kim hayat vermiş ise bütün canlılara hayat ihsan eden ve hayatın lâzımları olan görmeyi, işitmeyi veren de O'dur.

Örnekler artırılabilir ve şu hakikat açıkça görülür:

Bu kâinat da, köküyle, gövdesiyle dalları, yaprakları çiçekleri ve meyveleriyle bir ağaç gibidir. Bu kesret âlemi bir ağaç olmakta birleşirler ve o ağacın en mükemmel meyvesi olan insanda vahdete ererler. Hepsi insanın hizmetindedir, hepsi ona göre yapılmış, onun ihtiyaçlarına göre terbiye ve tanzim edilmişlerdir. Bütün âlemlerin terbiyeleri Rabbü'l-âlemîn isminde vahdete ererler. Tümünü terbiye eden ancak bütün sıfatları sonsuz kemâlde olan Allah'tır. Bu sonsuz kemâldeki sıfatlar ise varlığı vacib, ezeli ve ebedî olan bir zâtta vahdete ererler. İlim kimin ise irade ve kudret de O'nundur. Bütün varlık âleminin sırr-ı vahdetle Allah'ın zâtının birliğini bildirmesi tecell-i ehadiyettir.

"Kesret tabakâtının müntehâsı" insandır, başka risalelerde beyan edildiği gibi, "insan kâinat ağacının en son meyvesidir."

"Mebde-i Vahdet" ise bütün varlık âleminde hükmeden ilâhî sıfatlar ve o sıfatlara sahip olan Zât-ı ilâhîdir. Ve mi'rac, kesret tabakasının en mükemmel meyvesi olan Hazreti-Muhammed aleyhisselatü vesselamın Zât-ı ilâhîye muhatap olma yolculuğudur.

Münteha sahife ise kâbe kavseyn makamıdır. Zira mahlûkat âlemi "imkân-vücub arası" diye tarif edilen bu makamda son bulmakta ve Zât-ı ilâhî bu makamda müşahede edilmektedir.